

EDITORIAL

El "Acord", l'AVLI i els autèntics culpables

El passat mes de juliol es donava publicitat en la premsa al "Acord de cooperació per una normativa inclusiva i unitària" que l'AVLI havia signat en el mes de giner de l'any en curs i el "Protocol general d'actuació de l'Institut d'Estudis Catalans, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la Universitat de les Illes Balears" que firmaven el mes de juliol.

Alguns acadèmics han manifestat en una sèrie de **vots particulars**, la seua disconformitat. Resumint, en ells venien a queixar-se del procediment que s'havia seguit, puix el text del "Acord" fon redactat per l'IEC sense donar la possibilitat de discutir-lo, ni d'esmenar-lo. Es queixaven de que no se tenien en conte determinades particularitats i inclús de que s'invadien competències que la llei de creació de la dita academia li otorgava –també ad ells. ¡Fum de boja!

En conte de tant de vot particular, si realment creuen en la singularitat de la llengua valenciana i en la subordinació a la que est acort la somet, ¿per qué no **dimitixen**? No, no ho faran, perquè el pesebre es el pesebre i una volta que alguns va hipotecaren el seu passat "valencianiste", ara, ¿qué els anava a quedar?

Alguns socis del **Rogle** nos suggeriren fer un comunicat de repulsa. En les oportunes explicacions als interessats, declinarem l'idea; per un costat perquè unes altres entitats ja havien donat una **adequada resposta**, i, per un altre, pel cansanci de vore repetit una altra volta el que considerem un dels defectes del valencianisme: **actuar sempre a la contra**. Duem dècades apagant focs, detraent temps i esforç d'uns altres quefers per a anar corrent a on el pancatalanisme pega un nou esclafit. Ara, en mes temps, podem redactar este text que fa el paper de **replica** ad eixe "Acord". Però, això sí, no nos anem a oblidar de que la **culpa real** està en els polítics i governants que, en conte de resoldre el problema atenent les demandes de la gent –com era la seua obligació–, crearen l'AVLI per a descarregar-se de la seua responsabilitat i que, com un mur de contenció, l'entitat rebera totes les crítiques que en realitat devien anar dirigides ad ells.

Manifestem, per tant, la nostra total **repulsa** ad est acort, a l'AVLI i a tots els artifexs de la monumental estafa al poble valencià que fon la creació d'eixa antiacademia. Des del **Consell Valencià de Cultura**, fins a l'últim antiacadèmic, passant per **Zapana, Camps, González Pons** (primers negociadors en **Jordi Pujol**) i tots el membres del seu partit (PP) que, des de llavors, ocupant carrecs de responsabilitat, transgiren en l'invent; també a tots aquells que, des del PSPV-PSOE –començant per **Ignasi Pla** (que acordà en Camps l'inclusió de

l'AVLI en l'Estatut d'autonomia) i acabant en **Ximo Puig**– han fet per a que apleguem ad esta situació. I no nos oblidem de tots els altres partits actualment en representació en les **Corts**, cap dels quals ha demostrat fins ara una autèntica preocupació per la llengua valenciana, en especial mencio a **Compromís**, el despreci del qual cap a la llengua i tot lo que siga autènticament i genuïnament valencià nomenes es un reflex de la provinciana adoració que sent pels seus amos catalans.

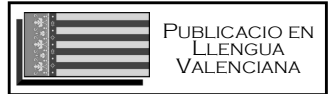
L'AVLI es un organisme concebut –i est ultim acort no fa sino confirmar-ho–, no per a salvarguardar la llengua valenciana, sino per a ser el garant de la seua **desaparició**; absorbida, barrejada en coctelera i arraconades les seues particularitats, quedarà nomenes com un fòsil per a l'estudi d'algun romantic.

Nosatres serem uns romantics d'ara i aci i per això no dubtem en invertir el temps en escriure, difondre i promocionar la nostra llengua i cultura, i fer-ho en la normativa que mes s'ajusta a la realitat social i a la tradició històrica de la llengua valenciana. Sí, nosatres fem us de les **Normes d'El Puig**.

Els **esnops** i els **meninfots** se'n riuran de les nostres actuacions, però nosatres nos enorgullem de ser hereus d'un ric i gloriós patrimoni i d'identificar-nos en el nostre poble, el poble valencià, conreant la llengua que ell ha creat i conservat a lo llarg dels sigles.

Hui parlem de llengua, però eixes institucions que han firmat el dit acort van mes alla del camp llingüístic, ya parlen de cultura i, com no, darrere d'aço estarà l'economia i, per supòst, també la nacionalitat. Eixos "**països catalans**" que dien que eren fantasmes però que, per posar un exemple notori, l'actual conseller d'educació, **Vicent Marzá**, reivindica sense ambages com una realitat. No oblidem que ya hi ha hagut algun polític català que nos ofería la nacionalitat catalana (Vore *Rogle* 108, de setembre de 2015) en eixe proces megaloman que ya no dissimulen.

Com hem dit ades, el valencianisme pareix que nomenes vixca que per a anar apagant focs. Mentres el catalanisme no para de pegar passos avant, nosatres continuem ancorats en velles polemiques, incapaços de resoldre-les per a buscar noves metes. Entre eixes polemiques ocupa un lloc destacat el **conflicte acentuïste**. Duem ya vint anys esperant una solució. A l'igual que acusem als polítics de fer deixació de les seues responsabilitats, hem d'exigir-les també als "grans homens" que ocupen llocs destacats en el valencianisme: que posen en el **primer lloc** de la seua llista de prioritats l'acabament d'este conflicte que dura ya dos dècades.

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

La vocació del polític de carrera es fer de cada solució un problema.

Woody Allen

SUMARI

- 1
▪ EDITORIAL: EL "ACORD", L'AVLI I ELS AUTÈNTICS CULPABLES
- 2
▪ LLISTAT: ACTIVITATS CULTURALS
- PATRIMONI VALENCIÀ: L'HORT DE TRENOR DE TORRENT, JARDI HISTÒRIC
- 3
▪ JOCS TRADICIONALS (LXI): JUGAR A AGULLETES
- PROMOCIO: "JOSEP MARIA BAYARRI REBAT EL PAN-CATALANISME D'EDUARD MARTÍNEZ FERRANDO"
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: MÉS ALLÀ DE LA FOSCOR
- PREMIS: PREMIS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS VALENCIANS
- 4
▪ PASSATEMPS
- RONDALLA: L'ELEFANT BLANC

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article de llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

No oblide posar-se la màixquereta. No oblide llavar-se les mans a sovint. No oblide guardar la distància social. I, efectivament, no oblide fer fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts.

Nosatres no nos oblidem d'agrair-li-ho efusivament.

ACTIVITATS CULTURALS SETEMBRE DE 2020

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

El Piló (Associació Cultural El Piló)

C/ Dr. Moliner, 10-B. 46100 Burjassot
elpilo@telefonica.net

Tel: 963 63 42 75

GAV (Grup d'Acció Valencianista)

C/ Julià Peña, 3. 46018 Valencia C.
www.gav-valencianistes.com

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 // www.racv.es

UNIVERSIDAD VALENCIANA DE VERANO

Aula d'Humanitats i Ciències - RACV

• Del **31 Ago** al **4 Set.** 19:30 h. Hotel Tres Anclas. Plaça de Gandia. Entrada lliure.

XVI Curs de Ciències. Fco. González de Posada: "Universo: el problema del tiempo". Física, Filosofia, Teologia.

Programa:

• **31 Ago:** "El problema primordial: eternidad y creación".

• **1 Set:** "De Aristóteles a Galileo: el tiempo filosófico".

• **2 Set:** "El tiempo clásico: la matematización. Newton y Kant".

• **3 Set:** "Cosmología siglo XX: Los tiempos de Einstein".

• **4 Set:** "Universos paralelos, antecedentes y consecuentes: el 'supratempo'".

• Primera semana de setembre.

Seminari d'art rupestre prehistòric

Restringit a especialistes.

Deu prehistoriadors participaran en sessions de matí i vesprada.

• Segona semana de setembre. 10:30 a 12:30 h.

XLIII Curs d'Historia.

"17 años después, revisión de la Historia General del Reino de Valencia"

Curs de cinc dies, de dilluns a divendres, impartit per especialistes de cada etapa històrica.

Gratuït per a alumnes matriculats en l'Escola Superior d'Estudis Valencians.

Matricula i inscripció oberta a partir del 1 de setembre.

+Info: **RACV**

El SOPAR entrega dels premis "EL PILO" 2020,

previst per ad este mes de setembre, està pendent de concretar lloc i data o d'ajornar-lo, en funció de l'evolució de la situació provocada pel Covid-19.

+Info: **El Piló**

El sopar i entrega del **PREMI LLEALTAT 2020**, organitzat pel **GAV**, que anunciàvem en el número anterior per al 12 de setembre, ha seguit ajornat degut a l'actual situació sanitària.

+Info: **GAV**

PATRIMONI VALENCIÀ

L'Hort de Trenor de Torrent, jardí històric

M^aA.M.C.

El **Jardí Històric Hort de Trenor**, el qual està catalogat com a **Be d'Interès Cultural**, consta de la casa, la capella i el jardí propiament dit. Es un conjunt de propietat pública situat a les afores de la localitat de **Torrent** (Av. Padre Prudencio), municipi de **l'Horta de Valencia**. Tot ell supona una extensió de vora 20.000 m² i se troba delimitat per un mur de planta rectangular, residint el seu extraordinari valor en l'hort, que s'ha convertit, després de la rehabilitació feta per l'Ajuntament en 2011, en un magnífic **jardí botànic** de 6.000 m², el qual disposa aproximadament de 300 espècies vegetals; entre elles, plantes exòtiques i tropicals (yuca, araucària, etc.) o arbres de secà com oliveres i garroferes. Destaca la **zona ajardinada** davant de la frontera principal de la casa, en un **estany** de forma allargada vorejat de vegetació, una cascada d'aigua en una cova i un riuet. En la zona est del jardí se troba l'hort de tarongers. El restant del conjunt està constituït per un menut **bosc** que presenta una chicoteta elevació artificial ajardinada, un **viver**, un altre **estany** (mes gran que l'anterior) i zones de palmeres i canyes de les indies, entre unes altres diverses espècies vegetals. El viver que hi ha en el parc no només aprofita per a abastir-lo sino que també produeix els esqueixos que se replantaran en les zones verdes de Torrent. També hi ha un **hivernacle**, i junt ad ell se disposa d'un chicotet **hort** en el que qualsevol persona que ho desigui pot plantar i arregar els seus fruits.

El **Jardí Històric Hort de Trenor**, el qual està catalogat com a **Be d'Interès Cultural**, consta de la casa, la capella i el jardí propiament dit. Es un conjunt de propietat pública situat a les afores de la localitat de **Torrent** (Av. Padre Prudencio), municipi de **l'Horta de Valencia**. Tot ell supona una extensió de vora 20.000 m² i se troba delimitat per un mur de planta rectangular, residint el seu extraordinari valor en l'hort, que s'ha convertit, després de la rehabilitació feta per l'Ajuntament en 2011, en un magnífic **jardí botànic** de 6.000 m², el qual disposa aproximadament de 300 espècies vegetals; entre elles, plantes exòtiques i tropicals (yuca, araucària, etc.) o arbres de secà com oliveres i garroferes. Destaca la **zona ajardinada** davant de la frontera principal de la casa, en un **estany** de forma allargada vorejat de vegetació, una cascada d'aigua en una cova i un riuet. En la zona est del jardí se troba l'hort de tarongers. El restant del conjunt està constituït per un menut **bosc** que presenta una chicoteta elevació artificial ajardinada, un **viver**, un altre **estany** (mes gran que l'anterior) i zones de palmeres i canyes de les indies, entre unes altres diverses espècies vegetals. El viver que hi ha en el parc no només aprofita per a abastir-lo sino que també produeix els esqueixos que se replantaran en les zones verdes de Torrent. També hi ha un **hivernacle**, i junt ad ell se disposa d'un chicotet **hort** en el que qualsevol persona que ho desigui pot plantar i arregar els seus fruits.

El **Jardí Històric Hort de Trenor**, el qual està catalogat com a **Be d'Interès Cultural**, consta de la casa, la capella i el jardí propiament dit. Es un conjunt de propietat pública situat a les afores de la localitat de **Torrent** (Av. Padre Prudencio), municipi de **l'Horta de Valencia**. Tot ell supona una extensió de vora 20.000 m² i se troba delimitat per un mur de planta rectangular, residint el seu extraordinari valor en l'hort, que s'ha convertit, després de la rehabilitació feta per l'Ajuntament en 2011, en un magnífic **jardí botànic** de 6.000 m², el qual disposa aproximadament de 300 espècies vegetals; entre elles, plantes exòtiques i tropicals (yuca, araucària, etc.) o arbres de secà com oliveres i garroferes. Destaca la **zona ajardinada** davant de la frontera principal de la casa, en un **estany** de forma allargada vorejat de vegetació, una cascada d'aigua en una cova i un riuet. En la zona est del jardí se troba l'hort de tarongers. El restant del conjunt està constituït per un menut **bosc** que presenta una chicoteta elevació artificial ajardinada, un **viver**, un altre **estany** (mes gran que l'anterior) i zones de palmeres i canyes de les indies, entre unes altres diverses espècies vegetals. El viver que hi ha en el parc no només aprofita per a abastir-lo sino que també produeix els esqueixos que se replantaran en les zones verdes de Torrent. També hi ha un **hivernacle**, i junt ad ell se disposa d'un chicotet **hort** en el que qualsevol persona que ho desigui pot plantar i arregar els seus fruits.

El **Jardí Històric Hort de Trenor**, el qual està catalogat com a **Be d'Interès Cultural**, consta de la casa, la capella i el jardí propiament dit. Es un conjunt de propietat pública situat a les afores de la localitat de **Torrent** (Av. Padre Prudencio), municipi de **l'Horta de Valencia**. Tot ell supona una extensió de vora 20.000 m² i se troba delimitat per un mur de planta rectangular, residint el seu extraordinari valor en l'hort, que s'ha convertit, després de la rehabilitació feta per l'Ajuntament en 2011, en un magnífic **jardí botànic** de 6.000 m², el qual disposa aproximadament de 300 espècies vegetals; entre elles, plantes exòtiques i tropicals (yuca, araucària, etc.) o arbres de secà com oliveres i garroferes. Destaca la **zona ajardinada** davant de la frontera principal de la casa, en un **estany** de forma allargada vorejat de vegetació, una cascada d'aigua en una cova i un riuet. En la zona est del jardí se troba l'hort de tarongers. El restant del conjunt està constituït per un menut **bosc** que presenta una chicoteta elevació artificial ajardinada, un **viver**, un altre **estany** (mes gran que l'anterior) i zones de palmeres i canyes de les indies, entre unes altres diverses espècies vegetals. El viver que hi ha en el parc no només aprofita per a abastir-lo sino que també produeix els esqueixos que se replantaran en les zones verdes de Torrent. També hi ha un **hivernacle**, i junt ad ell se disposa d'un chicotet **hort** en el que qualsevol persona que ho desigui pot plantar i arregar els seus fruits.

El **Jardí Històric Hort de Trenor**, el qual està catalogat com a **Be d'Interès Cultural**, consta de la casa, la capella i el jardí propiament dit. Es un conjunt de propietat pública situat a les afores de la localitat de **Torrent** (Av. Padre Prudencio), municipi de **l'Horta de Valencia**. Tot ell supona una extensió de vora 20.000 m² i se troba delimitat per un mur de planta rectangular, residint el seu extraordinari valor en l'hort, que s'ha convertit, després de la rehabilitació feta per l'Ajuntament en 2011, en un magnífic **jardí botànic** de 6.000 m², el qual disposa aproximadament de 300 espècies vegetals; entre elles, plantes exòtiques i tropicals (yuca, araucària, etc.) o arbres de secà com oliveres i garroferes. Destaca la **zona ajardinada** davant de la frontera principal de la casa, en un **estany** de forma allargada vorejat de vegetació, una cascada d'aigua en una cova i un riuet. En la zona est del jardí se troba l'hort de tarongers. El restant del conjunt està constituït per un menut **bosc** que presenta una chicoteta elevació artificial ajardinada, un **viver**, un altre **estany** (mes gran que l'anterior) i zones de palmeres i canyes de les indies, entre unes altres diverses espècies vegetals. El viver que hi ha en el parc no només aprofita per a abastir-lo sino que també produeix els esqueixos que se replantaran en les zones verdes de Torrent. També hi ha un **hivernacle**, i junt ad ell se disposa d'un chicotet **hort** en el que qualsevol persona que ho desigui pot plantar i arregar els seus fruits.

En el temps, les dependències del convent s'han dedicat successivament a casa de beneficència, caserna de la **Guardia Civil**, i escoles; en 1889 l'ocuparien **Terciàries Capuchins**.

La família Trenor, en 1980, després d'una difícil negociació, realitzà una cessió d'us a l'Ajuntament de Torrent com a jardí públic

(ya abans, en 1978, una coordinadora preocupada per les zones verdes de Torrent recuperà l'espai per al poble) i eixe mateix any s'inicià l'expedient de declaració de conjunt protegit, que evitaria l'edificació dins dels terrenys. La **inauguració** fon en març de l'any

1984. La reapertura definitiva, en acabant de la necessària i inevitable **rehabilitació**, se culminà en 2011, revitalisant este tesor botànic que conserva el traçat d'un camí original i les línies serpentejants d'un hort típic de la burgesia valenciana, en el seu mirador, estany i cascada.

La **casa** presenta una distribució característica de les cases de camp, de planta rectangular i dos altures separades per un voladís. Les fronteres estan decorades en els angles en pilastres llúides i les obertures que mostra són rectangulars i d'aresta viva.

La part superior la recorre una cornisa decorada en motius vegetals formant en la part central un frontó triangular. El material emprat per a la seua construcció es de rajola massissa, en forjats de fusta i la coberta en teula arap. La **capella** es un edifici exent, de planta quadrangular i d'estil neogòtic, la coberta, a dos aigües, està coronada per una llanterna octogonal que presenta pinaculs en els cantons.

L'Hort de Trenor es un dels espais arbòreus marcats i en encant del que poden presumir els torrentins; ademés, l'Ajuntament, per a potenciar el seu ús, programa durant l'any tota una **serie d'activitats** que van des de les edicions de la fira de les flors fins els concerts de jazz en estiu, sense oblidar les activitats didàctiques per a chiquets les fins de setmana. També els professors disposen d'una aula oberta per a impartir les seues lliçons sobre el mig natural. Inexcusablement un lloc per a no deixar de visitar i fruit.

CASA I CAPELLA

ESTANY

Jugar a agulletes

Est era un joc mes de chiques que de chics. Poden jugar dos o mes jugadores; cada una elegix una agulla de cap de diferent color dels diversos que poden tindre. (Una agulla de cap es la que, en l'extrem opost a la punta, te una cabota que impediex que traspasse el teixit. No s'usen per a cosir sino per a subjectar unes parts de la tela en atres.)

Se juga sobre una taula, un banc i inclus en terra. Colocant-se les jugadores en cercul, posen la seua agulla davant, en la punta dirigida cap al centre.

Una vegada fet un dels molts jocs previs que hi ha per a decidir qui comença, la primera jugadora llança la seua agulleta cap al centre colpejant-la en el dit index; per a fer-ho, subjecta este dit en el dit gros, com dibuixant un aro, i, al soltar els dits, l'index s'adresa rapidament espentant en força l'agulleta. Les atres jugadores, seguint la tanda pactada, fan lo mateix. No se pot espentar mes que una vegada per tanda.

L'objectiu del joc consistix en conseguir que la teua agulleta "monte", es dir, quede damunt de la d'alguna atra participant. Qui ho conseguix guanya i s'apropia de l'agulleta de l'atra.

En algunes ocasions, les agulles se podien doblar, per a fer mes dificil dirigir l'agulleta a l'espentar-la.

LES MEUES GERMANES ROSITA I FINA,
DE MANUELA BALLESTER (1929)

RESENYA BIBLIOGRAFICA

J.M.M.

García Maldonado, Miquel

Més allà de la foscor

L'Oronella-Foment de les Lletres Valencianes i Entitat Cultural Valenciana El Piló. Valencia, 2020. Col. Rajolar, 41 (249 pàgines)

La novela que portem ad est espai en la present ocasio obtingue el **Premi Feases de Novela** en la seua XVIII edicio, premi que organisa i patrocina l'associacio cultural **El Piló de Burjassot**.

L'autor, que ya tenia alguns treballs literaris publicats, nos sorpren ara en una atra novela, la segona de la seua produccio, molt mes elaborada i complexa que la primera i en la que aborda una tematica tan actual com execrable: la violencia contra les dones i la discriminacio per raons de genero. La narracio s'escabuça en dos cultures: la llatinoamericana i l'europea. El relat, descriptiu i minucios, nos expon ademés els contrastes entre estos dos mons, en les seues costums i lleis, i en algunes tradicions convertides en normes no escrites pero que condicionen el futur de les dones a l'abocar-les a matrimonis concertats.

Els principals personages: Dayuma, Aurelia (Mayra) i Rafael, pare de la primera i yayo de la segona, protagonisen esta historia que transcorre principalment en dos escenaris. Per un costat **Valencia**, a on te un especial protagonisme la **Ciutat de la Justicia**, lloc en el que Mayra, buscant ajuda, relatarà la seua dura existencia i la de sa mare, i per un atre costat en el **Equador**, a on s'ancoren les seues arrels i a on es produix el fet que ocasionarà part del calvari que viuen mare i filla.

El relat no deixarà indiferent al lector puix, arplegant una frase del prolec, "sacsa sentiments i agita emocions". Una novela que, si be no relata un fet real, no per això la ficcio que nos presenta deixa de participar de la realitat de tantes histories veridiques que qualsevol d'elles es podria comparar a la que se narra.

PREMIS

Premis de l'Institut d'Estudis Valencians

El I Premi d'investigacio **Lluís Alcanyis** s'ha otorgat a l'ensaig "El conflicte identitari valencià" del que es autor **Jesuàlt Masia**.

El I Premi de creacio **Manuela Solis Claràs** s'ha otorgat a la novela "A les portes d'Ucro" de la que es autor **Josep Escuder**.

Des del *Rogle* felicitem als guanyadors.

L'acte d'entrega d'estos premis havia de tindre lloc durant el sopar d'entrega del premi Llealtat 2020 que organisa el GAV, programat per ad este mes de setembre, el qual s'ha hagut d'ajornar a causa de la situacio d'emergencia sanitaria.

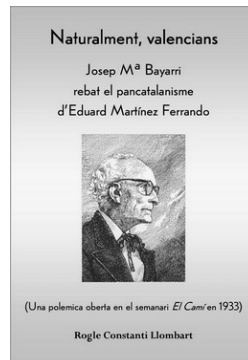
PROMOCIO

J.M.M.

"Josep Maria Bayarri rebat el pancatalanisme d'Eduard Martínez Ferrando"

El **Rogle** es complau en comunicar que en la seccio de **Documents** de la nostra pagina web n'hem incorporat un ben interessant. L'hem titulat "Josep Maria Bayarri rebat el pancatalanisme d'Eduard Martínez Ferrando".

Bayarri, en el semanari *El Camí* (1933), publicà un articul que titulà "**Naturalment, valencians**" (en la segona i tercera entrega el gentilici valencians el personalisa i el posa en singular). En coneixer-lo considerarem de gran interes mostrar el pensament d'un Bayarri valencianiste, combatiu en el pancatalanisme i en els valencians catalanisants que, a pesar de

compartir militancia en alguns d'ells en tantes entitats valencianistes de les que formà part, no dubtà en posar els seus sentiments i la seua valenciania per davant d'unes concepcions que subjugaven als valencians a unes atres cultures i ents polítics.

Previament incloem l'articul de **Martínez Ferrando** que dona peu a la contestacio de Bayarri, escrit que, baix el titol de "**Per què me sent pancatalaniste**", estava dedicat a **Francesc Martínez i Martínez**. Tanca el treball un articul d'est ultim que, en no compartir les idees que allí s'exponien, declinava dita dedicatoria alhora que aprofitava per a mostrar la seua disconformitat en Martínez Ferrando i reafirmar que **Valencia** no necessitava tuteles quan historicament mai les havia necessitat.

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llobart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantilllobart.com
www.pjvalencianista.org

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Popular**, es:

ES52 3159 0018 1926 1586 4721

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.	1. Bayeta feta d'este teixit que s'utilisa en la neteja. Antilop del tamany d'una cabra salvatge, en les banyes rectes i de pell fosca. Viu en els Alps i en els Pirineus.	1.	—	—	—	<u>M</u>	—	—	—
	2. Persona tacanya, poc generosa i de poca noblea.	2.	—	—	—	—	—	<u>Q</u>	—
	3. Beguda que se fa bollint aigua en molt de sucre fins que espesse; en acabant, s'afigen substancies medicinals o refrescants.	3.	—	<u>X</u>	—	—	—	—	—
	4. Persona que ven o comercia en mel. Que produix mel; per eixemple, se diu de les abelles que la fabriquen. S'aplica tambe a la persona que cou la mel en l'elaboracio del torro de Xixona.	4.	—	—	—	<u>E</u>	—	—	—
	5. Planta de la familia de les rosacees, de flors blanques i fruits de color roig, molt saboros i que podem trobar en els nostres mercats en els mesos de primavera d'estiu.	5.	—	<u>R</u>	—	—	—	—	—
	6. Mege especialisat en l'estudi i tractament dels tumors, especialment en els relacionats en el cancer.	6.	—	—	—	<u>C</u>	—	—	—
	7. Poligon de tres anguls i tres costats.	7.	—	—	—	—	—	<u>G</u>	—
	8. Nom de diversos reptils sauris, en el cos llarc, cobert d'escates i una llarga coa; tenen quatre pates curtes i cinc dits en ungles en cada una d'elles.	8.	—	—	—	<u>D</u>	—	—	—
	9. Peça de roba oberta, de tela fina, pareguda a una camisa, que cobrix la part superior del cos i utilisen dones i chi-quets.	9.	—	—	—	—	—	<u>U</u>	—

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Adobar el menjar per a fer-lo mes saboros, afegint-li certs condiments com especies, sal, etc.

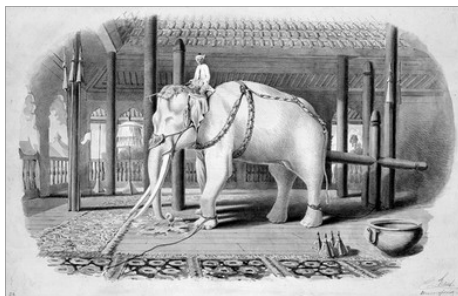
2. Determinar els llimits d'un territori, terreny o propietat, per mig de senyals o fites.

RONDALLA

J.P.B.

L'elefant blanc

En diversos països d'Àsia se venera als elefants, en especial els blancs. Tenen per estable un palau, mengen en recipients d'or, tots els homens se postren davant d'ells i els pobles lluiten per a **arrapar-se** tan **apreciat** tesor. U d'estos elefants, gran pensador, intel·ligent, li preguntà un bon dia a u dels seus **conductors** per qué li rendien tants honors, donat que en el fondo ell no era mes que un simple animal.

LORD ELEFANT BLANC, DE COLESWORTHY GRANT, 1855

—iAi! Eres massa humil

postà—. Tots coneixem la teua dignitat i tota l'Índia sap que, a l'abandonar esta vida, les animes dels heroes armats per la patria habiten per un temps en els cossos dels elefants blancs. Els nostres sacerdots ho han dit, per lo tant deu ser aixina.

—iCóm! ¿Som considerats heroes?

—Sense dubte.

—De no ser-ho, ¿podriem fruit en pau, en la selva, dels tesors de la natura?

—Sí senyor.

—Amic meu, llavors deixa'm anar, perque t'han enganyat, t'ho assegure; si reflexiones comprendras d'immediat l'error: som altius pero carinyosos; moderats pero poderosos; no **injuriam** als mes debils; en el nostre cor, l'amor seguix les lleis del **pudor**; a pesar de la situacio privilegiada en la que nos trobem, els honors no han modificat les nostres virtuts. ¿Qué mes proves se necessiten? ¿Cóm es possible que algu haja vist en nosatres el menor **traç** huma?

Traduccio i adaptacio a la llengua valenciana d'un conte de **Jean-Pierre Claris de Florian**

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	jar/ macular/ insultar/ vexar: Ofendre en injurios, aço es, fent declaracions en contra del bon nom o l'honor d'alguna persona, institucio...	Pudor/ decor/ modestia: Sentiment intim de rebuig a tot lo que ofenga la decencia o la moralitat.
Arrapar/ arrebunyar: Prendre o furta una cosa violentament.	Apreciat de apreciar/ estimar/ valorar/ considerar/ respectar: Reconixer el merit d'algú o d'alguna cosa.	Traç atribut/ caracter/ qualitat: Caracteristica, peculiaritat o propietat distintiva.
Conductor/ chofer/ guia: Que conduix o dirigeix cap ad algun lloc. En l'Índia, al conductor d'elefants li diuen "cornac".		
Injuriam de injuriar/ agraviar/ ultra-		

Solucio: Verticals: 1. AMANIR 2. AMOLLONAR

1. GAMUÇA 2. MESQUI 3. AIXAROP 4. MELER 5. FRAULERA 6. ONGOLEC 7. TRIANGUL 8. FARDACHO 9. BRUSA

I RECORDA... La nostra primera paraula es **amanir**. L'accio i efecte d'amanir o adobar es un **amaniment**. Està **amanit** el menjar que ya està condimentat o adobat. Eix. *He amanit l'ensalada en oli, sal i vinagre.*

La nostra segona paraula es **amollonar**. Un **mollo** es una pedra robusta o un grup de pedres, fent una montanyeta, que se posen en terra per a indicar els llimits d'una propietat o un terreny. L'accio i efecte d'amollonar es un **amollonament**. Està **amollonat** el terreny que te els seus llimits senyalats en mollons o fites. Que amollona es **amollonador**. Eix. *Per a evitar malentesos entre propietaris es necessari amollonar els terrenys quan mes pronte millor.*